

MAGDALENA ZAKRZEWSKA-VERDUGO

 <https://orcid.org/0000-0002-2568-087X>

Université libre de Bruxelles, Belgique

Standardy prostej polszczyzny w glottodydaktyce Poziom biegłości językowej B1*

Standards of Plain Polish in Glottodidactics B1 Language Reference Level

Abstract: In her article, Magdalena Zakrzewska-Verdugo compares the standards of Plain Polish and those concerning the knowledge of Polish as a Foreign Language applied to the B1 level, which defines the required language competence level in applications for Polish citizenship. Zakrzewska-Verdugo finds many similarities between both sets of standards and suggests the use of some outcomes of research on Plain Language in devising materials for courses of Polish as a Foreign Language. She describes the process of adjusting study materials to the desired language competence level with the help of text processing applications, e.g., *Jasnopis* and *Logios*. Finally, she comes us with proposals of tasks for the B1 level Polish courses devised with the help of these tools and following plain language standards. These tasks address current topics, e.g., environmental protection and climate change.

Keywords: Plain Polish, Polish glottodidactics, humanities education for the climate

Abstrakt: W artykule porównano standardy prostej polszczyzny oraz standardy wymagań w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego odnoszące się do poziomu biegłości językowej B1. Znajomość języka na tym poziomie jest warunkiem otrzymania polskiego obywatelstwa. Autorka artykułu dostrzegła wiele podobieństw między standardami i zaproponowała, aby osiągnięcia badań nad prostym językiem wykorzystać podczas przygotowywania materiałów do zajęć z języka polskiego jako obcego. Opisała proces dostosowywania materiałów do pożądanego poziomu biegłości językowej

* Tekst stanowi kontynuację webinarium *O klimacie prostym językiem polskim* (Zakrzewska-Verdugo, 2023d) oraz scenariusza lekcji języka polskiego jako obcego (jpjo) na poziomie C1 „*Good News from the World*”. *The Environment on Advanced Level (Synonyms)* (Zakrzewska-Verdugo, [2023b]), stworzonych w ramach projektu VF pt. *The V4 Humanities Education for the Climate* (Edukacja Humanistyczna V4 dla Klimatu. Rozpoznania – dobre praktyki – rekomendacje [strona główna projektu], [2023]). Nawiązuje także do artykułu *Dobry klimat do nauki polskiego. Standardy prostej polszczyzny w glottodydaktyce (na przykładzie tekstów dotyczących kryzysu klimatycznego)* (Zakrzewska-Verdugo, 2023a).

przy wykorzystaniu aplikacji do redakcji tekstów Jasnopis oraz Logios. Na końcu zaproponowała – przygotowane z użyciem dostępnych w aplikacjach narzędzi – zadania dotyczące aktualnych tematów, czyli ochrony środowiska oraz zmian klimatu.

Słowa kluczowe: prosta polszczyzna, glottodydaktyka polonistyczna, nauczanie języka polskiego jako obcego, humanistyka dla klimatu

Glottodydaktyka oraz standardy prostej polszczyzny to dwa prężnie rozwijające się w ramach studiów polonistycznych podsystemy, które jednak rzadko się za- zębiają. Ich osiągnięcia są bowiem pozornie skierowane do różnych grup odbiorców. W przypadku glottodydaktyki polonistycznej są to obcokrajowcy uczący się języka polskiego jako obcego. Standardy prostej polszczyzny zaś to zasady ukierunkowane raczej na rodzimych użytkowników języka¹. Kilkoro badaczy zwróciło jednak uwagę (por. Seretny, 2006, 2015; Zarzeczny, 2016; Burzyńska-Kamieniecka, 2020; Zakrzewska-Verdugo, 2023a), że osiągnięcia badań nad redakcją tekstów w duchu prostej polszczyzny dałoby się zaimplementować do nauczania języka polskiego jako obcego (jpjo). Efektem tego działania mogłaby być większa obiektywizacja materiałów skierowanych do sprawdzania poziomu znajomości polszczyzny przez obcokrajowców oraz ich nauczania.

Niekiedy materiały wspomagające rozwijanie różnych sprawności językowych na poszczególnych poziomach zaawansowania nauki jpjo dobierane są przez lektorów i autorów podręczników wyłącznie na podstawie własnego doświadczenia zawodowego. Nie stosują oni w tym celu żadnych narzędzi ilościowo-jakościowych określających przystępność wybieranych tekstów pod względem słownictwa i struktur gramatycznych. Standardy prostej polszczyzny i aplikacje internetowe opracowane przez lingwistów z Pracowni Prostej Polszczyzny (PPP) przy Uniwersytecie Wrocławskim (aplikacja Logios; zob. Pracownia Prostej Polszczyzny Oferta – Centrum Transferu Technologii, [2023]) oraz z Uniwersytetu SWPS w Warszawie (aplikacja Jasnopis) mogłyby pomóc zobiektywizować przygotowanie materiałów do nauczania jpjo.

Omówienia tego, czym są prosta polszczyzna (pp) oraz narzędzia redakcyjne Jasnopis i Logios, można znaleźć w moim webinarium (zob. Zakrzewska-Verdugo, 2023d) oraz artykule (Zakrzewska-Verdugo, 2023a). Nie będę tutaj powtarzać tych informacji. Skoncentruję się na porównaniu standardów pp oraz standardów wymagań egzaminacyjnych w zakresie znajomości jpjo na poziomie B1 (te drugie według *Standardów wymagań odnoszących się do poszczególnych poziomów biegłości języko-*

¹ Choć nie tylko – podkreślana jest również funkcja inkluzywna prostej polszczyzny, ułatwianie – między innymi obcokrajowcom mieszkającym w Polsce – kontaktów z urzędami (Piekot, Zarzeczny, Moroń, 2019: 201).

wej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego – Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2016, załącznik 1). Celem porównania jest zaprezentowanie, w jakim stopniu te dwa standardy są z sobą zgodne. Następnie przedstawię przykład wyniku procesu upraszczania materiałów do nauki jpjo z poziomu B2 do B1 z pomocą wspomnianych narzędzi. Oryginalne zadania, które poddam redakcji, zaproponowałam w artykule (Zakrzewska-Verdugo, 2023a). Dotyczą one ochrony środowiska oraz zmian klimatu. To tematy, które powinny pojawiać się jak najczęściej na różnych lekcjach, w tym jpjo, na wszystkich poziomach biegłości językowej, by skłonić odbiorców do działania na rzecz naszej planety. Prezentowane materiały są przeznaczone do pracy ze starszymi nastolatkami, studentami lub z dorosłymi.

Standardy prostej polszczyzny a standardy wymagań egzaminacyjnych w zakresie znajomości jpjo na poziomie biegłości językowej B1

Dzięki pracy PPP wiele instytucji użyteczności publicznej zaczęło wprowadzać standardy komunikacji zrozumiałej dla wszystkich mieszkańców Polski, w tym seniorów, osób z niepełnosprawnościami (*Co to jest prosty język?* [spot informacyjny], 2018) czy też rezydujących w naszym kraju obcokrajowców.

Warunkiem otrzymania obywatelstwa polskiego jest znajomość języka polskiego na poziomie B1 (*Poproś o uznanie za polskiego obywatela*, [2023]). Można się więc spodziewać, że lektura tekstów urzędowych zgodnych ze standardami prostej polszczyzny powinna być przystępna dla obcokrajowca czytającego na poziomie progowym (B1). Przystępność tekstu mierzona jest zwykle za pomocą indeksu (wskaźnika) FOG² wprowadzonego do metodologii badań nad tekstem przez Roberta Gunninga (Piekot, 2020). Miara ta wskazuje, ilu lat edukacji wymaga zrozumienie danego tekstu, ponadto: „FOG sprawdza podobieństwo badanego tekstu do tekstów czytanych przez ludzi na różnych poziomach edukacji. I to wyłącznie pod względem tych 2 cech (długość: słów i zdań)” (Piekot, 2020). Anna Seretny (2015: 188) wyliczyła, że poziom B1 odpowiada indeksowi FOG o wartości 6. Oznacza to, że obcokrajowcy znający język polski na tym poziomie biegłości językowej powinni rozumieć teksty podobne do tych, które są czytane w szóstej klasie szkoły podstawowej.

² W odniesieniu do wskaźnika FOG będę zamiennie stosowała określenia „wskaźnik mglistości” oraz „wskaźnik przystępności”. Pojęcie mglistości jest używane również w narzędziach internetowych Logios i Jasnopis, Tomasz Piekot wskazuje jednak, że najlepszym tłumaczeniem angielskiego terminu *readability* odnoszącego się do tej miary jest polskie słowo „przystępność” (Piekot, 2020).

Lektor jpjo może zatem wyszukać teksty w podręcznikach dla klas szóstych lub na przykład na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (*Klasy VI–VI. E-materiały przeznaczone do nauki w szkołach lub do samodzielnej pracy ucznia*).

Materiały skierowane do dzieci mogą jednak nie być odpowiednie dla dorosłych obcokrajowców. Warto wówczas sięgnąć po autentyczne artykuły prasowe i uprościć je z wykorzystaniem narzędzi redakcyjnych, takich jak Jasnopis lub Logios. O ile można znaleźć teksty internetowe z indeksem FOG 8–9 (wysoki poziom B2; podaję za: Seretny 2015: 189), o tyle teksty na poziomie biegłości językowej B1 trudniej wyszukać w komunikacji niepreparowanej. W praktyce nawet treściom na portalu obywatel.gov.pl, zoptymalizowanym przy udziale badaczy PPP, odpowiada przeważnie indeks FOG 8–9 (zob. *Informacje i usługi przyjazne obywatelom*, [2023]).

Płaszczyzna porównania standardów prostego języka polskiego oraz wymagań egzaminacyjnych w zakresie znajomości języka polskiego na poziomie B1 nie jest oczywiście jednorodna. Zaczę więc od omówienia standardów komunikacyjnych odnoszących się do pp, a następnie przejdę do standardów wymagań egzaminacyjnych odnoszących się do poziomu progowego. W zakończeniu niniejszej części natomiast ujmę omówione kwestie w perspektywie porównawczej.

Zasady prostego języka wymienione w Serwisie Służby Cywilnej w zakładce *Prosty język* uwzględniają kilka perspektyw i poziomów tekstowych, takich jak: budowa zdań, części mowy, słownictwo czy nadawca i odbiorca. Zostały ujęte jako dwadzieścia jeden rad sformułowanych w trybie rozkazującym (*Prosty język*, [2023]; informacje o standardach prostego języka znaleźć można również w publikacji *Prosto o konkursach Funduszy Europejskich* – Moroń i in., [2015]). Pominę tu te z nich, które odnoszą się do kompozycji tekstu, a skoncentruję się na radach dotyczących języka. Są to: „Myśl o odbiorcy, przyjmij jego perspektywę”; „Unikaj strony biernej”; „Unikaj konstrukcji typu: być lub zostać + imiesłówów przymiotnikowy”; „Unikaj imiesłówów, które kończą się na -ąc lub -ący, -ąca, -ące”; „Unikaj nieosobowych form czasownika. To te, które kończą się na -no, -to”; „Unikaj żargonu prawnego, technicznego, specjalistycznego słownictwa. Jeśli wprowadzasz trudne terminy, wyjaśnij je” (*Prosty język*, [2023]). Rady te sformułowane są w przystępny i prosty sposób.

Według *Standardów wymagań...* na ogólną kompetencję językową na danym poziomie biegłości językowej składa się pięć elementów: rozumienie ze słuchu, poprawność gramatyczna, rozumienie tekstów pisanych, pisanie i mówienie. Przyjrzymy się przede wszystkim wymaganiom dotyczącym rozumienia tekstów pisanych, ale też kompetencji gramatycznej, czyli znajomości zjawisk gramatycznych występujących w czytany tekście. Jak zapisano w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka

polskiego jako obcego: „Zdający egzamin na poziomie B1 rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w tekstach mówionych i pisanych wyrażone w prosty i jasny sposób, jeśli tematyka tekstów wiąże się z życiem codziennym, rodzinnym, czasem wolnym, szkołą, podróżowaniem oraz pracą” (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2016, załącznik 1).

Do rejestru tekstów rozumianych na poziomie progowym zalicza się teksty prywatne, literackie oraz użytkowe, takie jak „notatki prasowe, wiadomości prasowe, artykuły, wywiady prasowe” (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2016, załącznik 1). Wśród elementów składowych kompetencji rozumienia tekstów jest dziesięć różnych ról komunikacyjnych (między innymi czytelnik, uczestnik zdarzenia, świadek). Na zasób słownictwa zaś składają się leksemy z siedemnastu kręgów tematycznych, związanych z człowiekiem, domem, mieszkaniem, otoczeniem, ze środowiskiem naturalnym, z tradycjami, ze zwyczajami i świętami. Natomiast jeśli chodzi o listę zagadnień gramatycznych, to wskazano cały paradygmat deklinacyjny, z wyjątkiem odmiany niektórych rzeczowników mniej frekwentowanych (na przykład *dominikanin*, *palarnia*) i nieregularnych (jak *orzeł*, *osioł*, *ksiądz*) oraz liczebników zbiorowych, ułamkowych czy nieokreślonych. Od zdających egzamin z biegłości językowej na poziomie B1 nie wymaga się jeszcze znajomości koniugacji niektórych czasowników nieregularnych (*wieźć*, *znaleźć*, *siąść* itp.), imiesłowów, strony biernej czy form nieosobowych zakończonych na *-no*, *-to* i form tworzonych z pomocą zaimka zwrotnego *się* (na przykład *robi się*).

Można dostrzec paralele między zapisami standardów, choć podobne kwestie zostały sformułowane inaczej. W obydwu zestawieniach standardów opisano wymagania z uwzględnieniem kilku płaszczyzn językowych kompetencji (dla obcokrajowców) czy parametrów (prostego języka).

Tekst rozumiany przez obcokrajowca władającego językiem polskim na poziomie B1 powinien być sformułowany w sposób jasny i prosty, tak samo jak tekst skierowany do masowego odbiorcy. Diapazon zagadnień gramatycznych na poziomie progowym również odpowiada mniej więcej standardom prostego języka. W żadnym dokumencie nie uwzględniono form rzadszych, jak imiesłowy czy formy bezosobowe. Standardy pp i wymagań egzaminacyjnych dla poziomu B1 mają wiele punktów wspólnych, można więc skorzystać ze standardów pp podczas redakcji materiałów do nauczania jpjo.

Jak wspominałam, teksty internetowe, na przykład zamieszczone na stronach rządowych, skierowane do masowego odbiorcy, przeciętnie odpowiadają wskaźnikowi FOG 8–9, choć zdarzają się również prostsze. Skoro więc na poziomie gramatycznym standardy pp i wymagań egzaminacyjnych odnoszących się do poziomu B1 są zbieżne, różnicę wyrażoną wyższą wartością liczbową wskaźnika FOG można prawdopodobnie przypisać słownictwu i tematyce (wszak wśród ról komu-

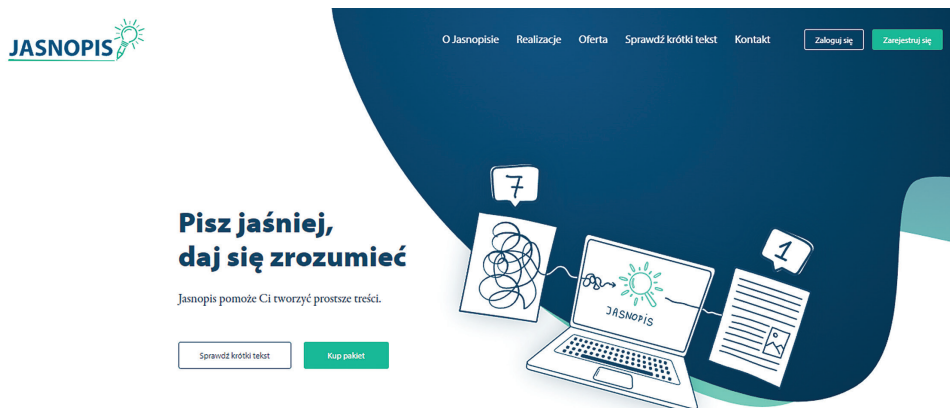
nikacyjnych wyszczególnionych dla poziomu B1 brak jest roli petenta w urzędzie – zob. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2016, załącznik 1).

Zasadnicza różnica między standardami pp a tymi odnoszącymi się do wymagań egzaminacyjnych dla poziomu B1 odnosi się do adresatów standardów. Standardy pp skierowane są przede wszystkim do redaktorów treści, natomiast odbiorcami standardów wymagań egzaminacyjnych z jpjo mogą być egzaminatorzy, twórcy materiałów i lektorzy, ale również sami zdający. Obydwu standardom przyglądam się jednak z perspektywy twórcy tekstów przeznaczonych do ćwiczenia różnych kompetencji na danym poziomie: rozumienia tekstu czytanego, rozumienia ze słuchu, ale też kompetencji gramatycznej i mówienia, do których ćwiczenia punktem wyjścia jest tekst.

W kolejnej części artykułu przedstawię zatem proces upraszczania materiałów autentycznych odpowiadających poziomowi biegłości językowej B2 (FOG 8–9) do poziomu B1 (FOG 6) przy wykorzystaniu narzędzi Logios i Jasnopis.

Przykłady upraszczania materiałów

Aplikacja internetowa Jasnopis dokonuje analizy tekstów, a następnie podaje wskaźnik ich mglistości oraz inne parametry. Aby poddać tekst analizie, należy kliknąć przycisk „Sprawdź krótki tekst” na stronie startowej aplikacji.

Rys. 1. Strona startowa aplikacji Jasnopis

Źródło: <https://www.jasnopis.pl/>.

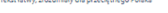
Do aplikacji Jasnopis wkleiłam oryginalne teksty pochodzące z portalu Dobre Wiadomości (Dobre Wiadomości. Serwis pozytywnych informacji [strona główna], [2023]) i wybrane tak, aby były odpowiednie dla poziomu B2 (teksty można znaleźć w moim artykule: Zakrzewska-Verdugo, [2023b]).

Liczba znaków w oryginalnym tekście nieznacznie przekracza tę akceptowaną przez darmową wersję aplikacji, czyli 3600³. W ramach przykładu prezentuję więc tylko fragment tekstu z komentarzem.

O Jasnopisie Realizacje Oferta Sprawdź krótki tekst Kontakt

Statystyki

3⁷
Tekst leżący, zasymulowany dla przeciętnego Polaka

Wskaźnik mglistości

FOG: Formy hasłowe: 7,41
FOG: Formy tekstowe: 8,91
FOG: Rzadkie hasłowe: 5,43

Indeks Pisarka

L-Pisarek: Formy hasłowe: 6,82
L-Pisarek: Formy tekstowe: 8,09
L-Pisarek: Rzadkie hasłowe: 5,46
NL-Pisarek: Formy hasłowe: 6,35
NL-Pisarek: Formy tekstowe: 7,52
NL-Pisarek: Rzadkie hasłowe: 5,56

Tekst w liczbach

Liczba akapitów: 18
Liczba zdań: 46
Liczba słów: 507
Liczba słów trudnych: 13

Średnie długości jednostek tekstu

Średnia długość słowa (sylaby): 2,13
Średnia długość zdania (słowa): 11,0
Średnia długość akapitu (słowa): 28,2

Tekst w procentach

Procent słów trudnych: 2,6 %
Procent rzeczowników: 38,4 %
Procent rzeczowników trudnych: 2,0 %

a. 1000 km/h superszybkim pociągiem. Ruszają testy Fluxlet

Superszybka kolej pozwoli podróżować szybciej niż samolotem, przy dużo niższym zużyciu energii. Testy tej technologii ruszyły właśnie w Kanadzie.

b. Jak ochronić rośliny przed suszą? Trudno w to uwierzyć, ale może pomóc alkohol...

Według nowych badań, upijanie roślin chroni je przed suszą. Badacze zauważyli, że rośliny uprawne doskonale radziły sobie z brakiem wody, gdy ich gleba była nasączona alkoholami stanowiącymi. Uprawy przetrwały okres nawet 2 tygodni bez dostępu do wody.

c. Klimatyzacja bez zasilania do samodzielnego wykonania w domu

Wszyscy marzymy o upalnym lecie. Prawda jest jednak taka, że ciężko jest wytrzymać tak wysokie temperatury na dłuższą metę. Mieszkańcy najgorętszych rejonów świata często muszą w upały zamykać się w domach, bo pogoda jest nie do zniesienia. Niestety w wielu ubogich krajach takich jak Bangladesz, sprawa ma się jeszcze gorzej, bo nie każdy może sobie pozwolić chociażby na zakup wiatraka. W tym kraju prawie 30 tysięcy osób nie posiada w domach elektryczności, a temperatury w lecie wynoszą około 45 stopni.

d. Pierwsze drewno z druku 3D. Ochroni drzewa przed wycinką

Drewno z drukarki 3D nie będzie generować odpadów i urodnie dwa razy szybciej niż standardowe. Badacze z Massachusetts Institute of Technology udowodnili, że wycinanie drzew w lasach stanie się zbędne.

e. Przyrodnikom po raz pierwszy udało się uwiecznić czterooosobową rodzinę amurskich tygrysów przy wodopoju

Przyrodnikom udało się nagrać przy pomocy foto-pułapki największe na świecie drapieżne koty spacerujące nad brzegiem jeziora, w rezerwacie przyrody Kraina Leoparda na Dalekim Wschodzie Rosji. Gatunek ten znajduje się na granicy wymarcia.

f. Sadzenie drzew uratuje nas przed katastrofą klimatyczną. Wszyscy muszą zabrać się do pracy

Według naukowców ze Szwajcarii, zalesienie około 4,4 miliarda hektarów może ochronić ludzkość przed wypaleniem i zatopieniem.

g. Wielka Brytania zaczęła wielką akcję siania trawy morskiej – sprzymierzenia w walce ze zmianami klimatu

Nie tak dawno pisaliśmy o zaletach naturalnych łąk kwietnych, które coraz liczniej powstają w wielu miastach. Takie miejsca pojawiły się już w Krakowie, Warszawie czy Katowicach. Nie kosi się tam trawników, a także sadi więcej różnorodnych gatunków kwiatów. Jest to istotny raj dla owadów, który pomaga w walce z kryzysem klimatycznym. Wielka Brytania poszła o krok dalej. Zdecydowała się bowiem na odnowę i rozwój łąk na dnie oceanów i mórz. Nie chodzi tu oczywiście, o sadzenie kwiatów. W tym ekosystemie doskonale sprawdza się trawa morska.

h. Włosi jako pierwsi na świecie wprowadzają obowiązkowe lekcje o zmianach klimatu

Włochy będą pierwszym krajem na świecie, który wprowadzi do szkół zajęcia na temat klimatu i zrównoważonego rozwoju. Nowe przedmioty zaczną obowiązywać od nowego roku szkolnego. Obejmą one uczniów w wieku od 6 do 19 lat. Celem zajęć ma być nauka odpowiedzialności za planetę, oraz przygotowanie do ewentualnego kryzysu klimatycznego. Oceny z nowego przedmiotu będą

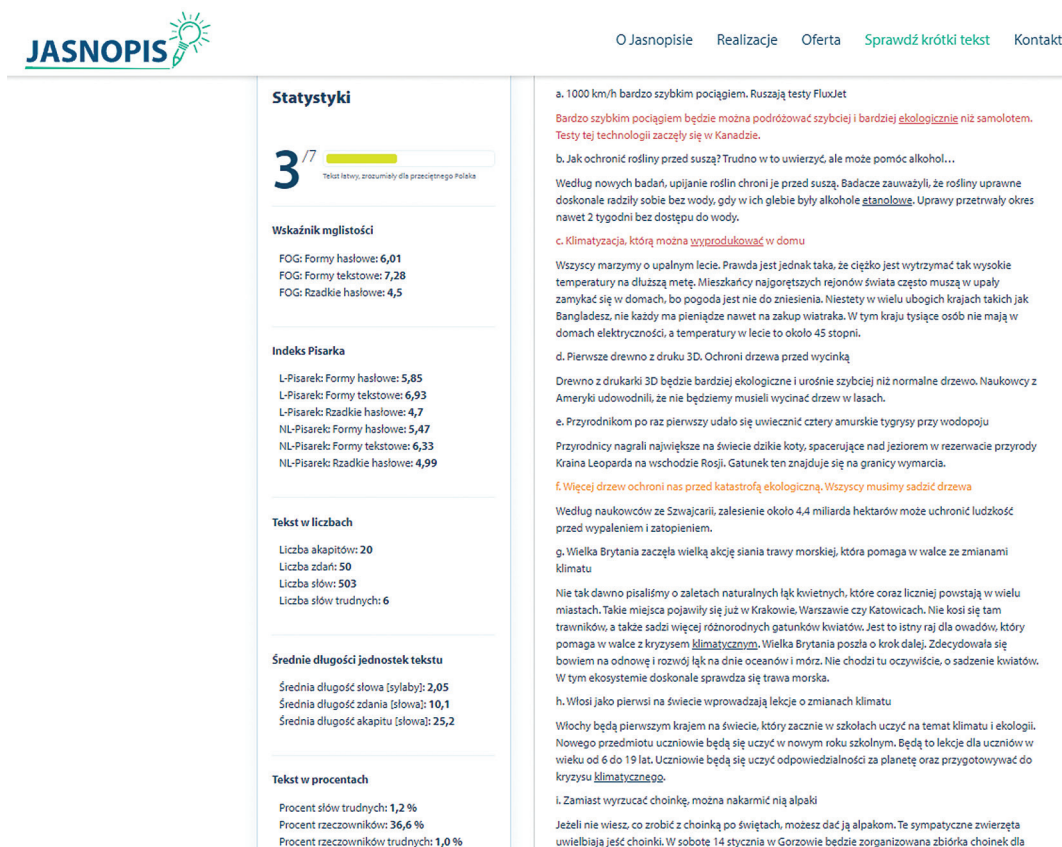
Rys. 2. Wynik analizy tekstu w aplikacji Jasnopis

Źródło: <https://www.jasnopis.pl/>.

³ Już po napisaniu tego tekstu, dokładnie 11 lipca 2023 roku, nastąpiła aktualizacja narzędzia Jasnopis. Obecnie w darmowej wersji aplikacji można sprawdzać teksty o długości nieprzekraczającej 1800 znaków ze spacjami. Dostępna jest również możliwość automatycznego upraszczania tekstu z wykorzystaniem osiągnięć chatu GPT (Jasnopis, [2023]).

Redaktor (sztuczna inteligencja) aplikacji uznaje tekst za zrozumiały dla przeciętnego Polaka⁴. Wskaźnik FOG dla każdego akapitu jest mierzony osobno i wyświetlany po kliknięciu każdego fragmentu. Niektóre urywki tekstu są wyróżnione kolorami żółtym lub czerwonym – oznacza to, że fragmenty są trudniejsze lub wyraźnie trudniejsze od reszty tekstu, wymagają zatem uproszczenia. Z kolei zdania zaznaczone w aplikacji na niebiesko uznawane są za zbyt długie; sugeruje się też, by słowa podkreślone zamienić na prostsze oraz/lub krótsze.

Na rys. 3 prezentuję tekst po wprowadzeniu zmian zasugerowanych przez aplikację:

Rys. 3. Wynik analizy tekstu po wprowadzeniu sugerowanych przez aplikację zmian

Źródło: <https://www.jasnopis.pl/>.

⁴ Jak widać w statystykach przedstawionych na rys. 2, indeks FOG dla analizowanego tekstu waha się między 5,43 a 8,91, czyli średnio wynosi 7,25. W pracy nad tekstem dążyłam do obniżenia tego wskaźnika do 6.

W wyniku analizy już poprawionego tekstu nadal jest kilka fragmentów oznaczonych jako trudniejsze. Statystyki wyświetlane po lewej stronie analizowanego tekstu pokazują jednak, że jest on dużo prostszy niż wersja oryginalna. Można też zauważyć, że zmieniło się oznaczenie pierwszego fragmentu – na rys. 2 był on żółty, na rys. 3 zaś jest czerwony. Zmiana koloru oznaczenia świadczy o tym, że fragment ten pod względem przystępności różni się znacznie od reszty tekstu. Wynika to z tego, że całość stała się po zmianach bardziej przystępna dla odbiorcy. Tekst po zmianach liczy o około 300 znaków ze spacjami mniej niż jego oryginalna wersja.

Warto przeanalizować ten sam tekst w aplikacji Logios, dostarcza ona bowiem trochę innych danych. Jej darmowa wersja (Aplikacja Redaktor – <https://redaktor.logios.dev/>) pozwala na wprowadzenie fragmentów nie dłuższych niż 3000 znaków. Według sztucznej inteligencji wykorzystywanej w tej aplikacji indeks FOG dla oryginalnego tekstu z Dobrych Wiadomości wynosi 7. To o jeden stopień więcej niż powinien mieć tekst dla odbiorców na poziomie B1.

Jedno z narzędzi aplikacji – o nazwie Magik (narzędzia są dostępne po prawej stronie wklejonego tekstu) – sugeruje, jakie zmiany należy wprowadzić w tekście, aby dostosować go do standardów prostego języka. Po prawej stronie widoczny jest wyrażony procentowo wskaźnik PLI (Plain Language Index). Jest to miara zaproponowana przez wrocławskich badaczy, która w założeniu lepiej niż indeks FOG oddaje specyfikę języka polskiego. Wskaźnik PLI przedstawia, w ilu procentach wprowadzony tekst jest zgodny ze standardami pp według dziesięciu szczegółowych parametrów. Uproszczona w aplikacji Jasnopis wersja tekstu realizuje założenia prostego języka w zakresie: długości zdania, rzeczownikowości, nasycenia słowami z listy frekwencyjnej TOP 100, występowania trudnych słów oraz tak zwanych złych czasowników. Wprowadzony tekst jest zgodny ze standardami pp w 53% (zob. rys. 4).

Po wprowadzeniu zmian sugerowanych przez narzędzie oraz uproszczeniu niektórych zdań zgodnie ze standardami prostego języka udało się osiągnąć indeks FOG 6. Wynik analizy poprawionego tekstu można zobaczyć na rys. 5.

Wskaźnik PLI informuje, że w uproszczonym tekście standardy prostego języka zostały spełnione w 62%. Ostatecznie fragmenty są również o około 20% krótsze od ich wersji pierwotnej na poziomie B2. Tekst liczy teraz niespełna 3000 znaków ze spacjami⁵.

⁵ Tekst na poziomie B2 liczył 3665 znaków ze spacjami, po uproszczeniu w Jasnopisie – około 3300, a po uproszczeniu w Logiosie – niecałe 3000 znaków ze spacjami.

Logios | Redaktor
Więcej samouczek

Kliknij w zdanie i wybierz jego uproszczoną wersję.

a. 1000 km/h bardzo szybkim pociągami. Ruszają testy Fluxlet Bardzo szybkim pociągami będzie można podróżować szybciej i bardziej ekologicznie niż samolotem. Testy tej technologii zaczęły się w Kanadzie.

b. Jak ochronić rośliny przed suszą? Trudno w to uwierzyć, ale może pomóc alkohol...
Przypomnienie zmiany Trudno w to uwierzyć, ale może pomóc alkohol...
Przypomnienie zmiany Trudno w to uwierzyć, ale może pomóc alkohol...
Przypomnienie zmiany Trudno w to uwierzyć, ale może pomóc alkohol...

c. Klimatyzacja, którą można wyprodukować w domu
 Wszyscy marzymy o upalnym lecie. Prawda jest jednak taka, że ciężko jest wytrzymać tak wysokie temperatury na dłuższą metę. Mieszkańcy najgorętszych rejonów świata często muszą w upały zamykać się w domach, bo pogoda jest nie do zniesienia. Niestety w wielu ubogich krajach takich jak Bangladesz, nie każdy ma pieniądze nawet na zakup wiatraka. W tym kraju tysiące osób nie mają w domach elektryczności, a temperatury w lecie to około 45 stopni.

d. Pierwsze drewno z druku 3D. Ochroni drzewa przed wycinką
 Drewno z drukarki 3D będzie bardziej ekologiczne i urosnie szybciej niż normalne drzewo. Naukowcy z Ameryki udowodnili, że nie będziemy musieli wycinać drzew w lasach.

e. Przyrodnikom po raz pierwszy udało się uwiecznić cztery amurskie tygrysy przy wodopoju
 Przyrodnicy nagrali największe na świecie dzikie koty, spacerujące nad jeziorom w rezerwacie przyrody Kraina Leoparda na wschodzie Rosji. Gatunek ten znajduje się na granicy wymarcia.

f. Więcej drzew ochroni nas przed katastrofą ekologiczną. Wszyscy musimy sadzić drzewa
 Według naukowców ze Szwajcarii, zaleszenie około 4,4 miliarda hektarów może ochronić ludzkosć przed wypaleniem i zatopieniem.

g. Wielka Brytania zaczęła wielką akcją siania trawy morskiej, która pomaga w walce ze zmianami klimatu

Magik

Diagnoza tekstu

Parametry szczegółowe PI

Spójrz na wyniki 10 parametrów szczegółowych, które składają się na ocenę końcową (PI)

Rys. 4. Widok tekstu już skorygowanego w aplikacji Jasnopsis po analizie za pomocą narzędzia Magik dostępnego w zakładce Aplikacja Redaktor w aplikacji Logios

Źródło: <https://redaktor.logios.dev/>.

Diagnoza tekstu

Charakterystyka tekstu

Typ tekstu
Głównie inny

Indeks PLI ○

Indeks FOG ○

Twój tekst w procentach

Czaszablon: 42,40% (średnia) 42,40% (maksimum) 42,40% (minimum)

Zmień

Czaszablon: 42,40% (średnia) 42,40% (maksimum) 42,40% (minimum)

Logos | nauka Wyłącz animację

a. 1000 km/h bardzo szybkim pociegiem. Zaczynają się testy Fluidet

Bardzo szybkim pociegiem będziemy mogli podróżować szybciej i bardziej ekologicznie niż samolotem. Testy tej technologii zaczęły się w Kanadzie.

b. Jak ochronić rośliny przed brakiem deszczu? Może pomóc alkohol...

Według nowych badań, alkohol chroni rośliny, kiedy nie pada deszcz. Rolnicy uprawiają nawet 2 tygodnie bez wody.

c. Klimatyzacja, którą można wyprodukować w domu

Wszyscy marzymy o gorącym letnie. Prawda jest jednak taka, że ciepło jest wytrzymać wyposkie temperaturę przez dłuższy czas. Mieszkańcy najgorętszych rejonów świata często muszą w upały zamylać się w kuchenkach. Niestety w wielu biednych krajach takich jak Bangladesz, nie każdy może nawet kupić wentylator. W tym kraju typowe osoby nie mają w domach energii elektrycznej, a temperatury w lecie to około 45 stopni.

d. Pierwsze drzewo z drukarki 3D ochroni lasy

Drzewo z drukarki 3D będzie ekologiczne i uornie szybciej niż normalne drzewo. Naukowcy z Ameryki udowodnili, że nie będziemy musieli wycinać drzew w lasach.

e. Przyrodnikom po raz pierwszy udało się nagrzać cztery amurskie tygrysy, które pily wodę

Przyrodnicy nagrali największe na świecie dzikie koty, które spacerowały nad jeziorom w rezerwacie przyrody na wschodzie Rosji. Gatunek ten już prawie wymarł.

f. Więcej drzew ochroni nas przed katastrofą ekologiczną. Wszystkie musimy sadzić drzewa!

Naukowcy ze Szwecji mówią, że więcej nowych drzew na terenie około 4,4 miliarda hektarów może nas uratować przed katastrofą ekologiczną.

g. Trawa morska pomaga w walce ze zmianami klimatu

Niedawno gisalfimy o naturalnych lekach, które jest coraz więcej w miastach. Takie miejsca pojawiają się już w Krakowie, Warszawie czy Katowicach. Ogrodnicy nie koszą tam trawy, a także sadzą więcej różnych gatunków kwiatów. Jest to dla owadów, który pomaga w walce z kryzysem klimatycznym. Wielkie Brytania poszła o krok dalej, ponieważ rozwija ją w oceanach i morzach. Nie chodzi oczywiście o więcej kwiatów, ale o trawę morską.

h. Włosi jako pierwsi na świecie wprowadzają lekcje o zmianach klimatu

Włoscy będą pierwszym krajem na świecie, który od nowego roku szkolnego będzie uczył na temat klimatu i ekologii. Będzie to lekcje dla uczniów w wieku od 6 do 19 lat. Uczniowie będą się uczyć odpowiedzialności za planetę i przygotowywać do kryzysu klimatycznego.

i. Zamiesz wypruć choinkę, możesz nakarmić nią alpaki

Jeszcze nie wiesz, co zrobić z choinką po świętach, możesz dać ją alpacom. Te sympatyczne zwierzęta uwielbiają jeść choinki. 14 stycznia w Gorzowie firma Inneko zorganizowała zbiórkę choinek, dla alpaki z centrum „Alpai to ty”.

j. Przez godzinę człogał się przez bagno, żeby uratować młodego orła

Krzysztof Chomicz przez godzinę człogał się przez bagno, żeby uratować młodego orła bielika. Ptak ugrzązł w bagnie, kiedy próbował upolować mewę. Całą akcją zarejestrowała kamera drona.

Rys. 5. Widok tekstu w aplikacji Logios po wprowadzeniu zmian sugerowanych przez narzędzie Magik.

Źródło: <https://redaktor.logios.dev/>.

Uproszczenia nie da się jednak dokonać wyłącznie z wykorzystaniem sztucznej inteligencji aplikacji. Lektor musi aktywnie stosować standardy pp, a także kierować się wycuciem językowym. Nie można wszak przełożyć bezpośrednio wiedzy o świecie zawartej w języku rodzimego użytkownika z wykształceniem odpowiadającym sześcioletnim klasom szkoły podstawowej na poziom znajomości języka polskiego B1. Lektor musi więc krytycznie przyjrzeć się słownictwu w tekście. Może być bowiem konieczne wyjaśnienie leksyki spoza poziomu progowego. Poza tym zgodnie ze standardami pp wyrazy dłuższe niż trzysylabowe uznawane są za słownictwo trudne. Do takiego często zaliczane są internacjonalizmy, które prawdopodobnie przez obcokrajowców zostaną zrozumiane (por. Seretny, 2006: 90).

Przykładowe materiały z wykorzystaniem tekstów uproszczonych do poziomu B1 zamieszczam w aneksie. Propozycje ćwiczeń i materiały zaprezentowane w moim wcześniejszym artykule (Zakrzewska-Verdugo, [2023b]) są bliźniacze, dlatego też pozwalam sobie nie przytaczać tutaj pełnego komentarza metodycznego ani oryginalnego zestawu tekstów (tekst można też zobaczyć na rys. 2)⁶. Lekcję opartą na materiałach zawartych w aneksie proponuję przeprowadzić jako uzupełnienie jednostki poświęconej naturze i ochronie przyrody. Takie zagadnienia pojawiają się między innymi w podręcznikach *Hurra!!! Po polsku 3* (Dixon i in., 2023) czy *Polski, krok po kroku, 2* (Stempek, Stelmach, 2014).

Podsumowanie

Niniejszy artykuł to próba interdyscyplinarnego spotkania, połączenia edukacji humanistycznej dla klimatu, badań nad standardami prostego języka oraz glottodydaktyki humanistycznej. Standardy pp oraz wymagania egzaminacyjne w zakresie znajomości jpjo dla poziomu B1 mają wiele punktów wspólnych. Glottodydaktyka powinna więc czerpać z osiągnięć badań nad prostym językiem, a lektorzy i autorzy materiałów do nauki jpjo korzystać z narzędzi Logios i Jasnopis. Narzędzia te mogą pomóc w ocenie autentycznego tekstu na dowolny temat (ustaleniu, któremu poziomowi biegłości językowej tekst odpowiada) oraz uproszczeniu tekstu (przygo-

⁶ Odsyłam również do przygotowanych przeze mnie scenariusza lekcji „*Good News from the World*”. *The Environment on Advanced Level (Synonyms)* (Zakrzewska-Verdugo, [2023b]) oraz karty pracy ucznia *Karta pracy (worksheet)*. *Dobre wiadomości ze świata. Klimat – poziom zaawansowany (synonimy)*. *Good News from the World. The Environment on Advanced Level (Synonyms)* na poziomie C1 (Zakrzewska-Verdugo, [2023c]). Teksty oraz słownictwo wykorzystywane podczas tej lekcji również dobrałam z pomocą aplikacji Logios i Jasnopis.

towaniu go dla osób prezentujących określony poziom biegłości). Dzięki temu na zajęciach jpjo mogą częściej gościć tak ważne zagadnienia, jak ochrona środowiska i zmiany klimatu. Mam nadzieję, że zaprezentowane przeze mnie przykłady materiałów dla poziomu B1 zainspirują innych lektorów jpjo do włączenia narzędzi pp do swojego warsztatu.

Aneks

Przykładowe materiały do wykorzystania podczas lekcji na temat zmian klimatu i ochrony środowiska (poziom B1)

Temat lekcji: Dobre wiadomości ze świata – zmiany klimatu i ochrona środowiska

Zadanie 1

Proszę połączyć słowa z ich definicjami⁷:

1) czolgać się	a) zbieranie produktów lub pieniędzy na jakiś cel
2) drukarka	b) bardzo wysoka temperatura powietrza
3) gatunek	c) przesuwać się po ziemi na brzuchu, kolanach i łokciach
4) łąka	d) urządzenie, które kopiuje lub drukuje tekst
5) odpowiedzialność (za + B)	e) ochronić (przed + N)
6) roślina uprawna	f) ponoszenie konsekwencji za coś lub za swoje zachowanie
7) sadzić	g) umieszczać w ziemi młode rośliny, np. drzewa, żeby rosły
8) upał	h) warzywo, które rośnie na polu lub w ogrodzie
9) uratować (przed + N)	i) teren, na którym rośnie trawa i kwiaty
10) zbiórka (+ D)	j) typ, rodzaj

Zadanie 2

Proszę połączyć ilustracje (od 1 do 10) z tekstami (od a do j)⁸. Odpowiedzi proszę zapisać w tabeli.

⁷ W nawiasach podano przyimki, które łączą się z danymi rzeczownikami i czasownikami, oraz skróty odnoszące się do odpowiednich przypadków następujących po tych przyimkach rzeczowników (D – dopełniacz, B – biernik, N – narzędnik).

⁸ Przed wydaniem uczniom polecenia rozwiązania zadania 2 sugeruję proste wprowadzenie leksykalne – wykonanie ćwiczenia polegającego na połączeniu z sobą występujących w tekstach rzadszych/trudniejszych słów lub wyrażeń z ich definicjami.

Ilustracje⁹

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

⁹ Ilustracje pochodzą z portalu Wikimedia Commons (z domeny publicznej): 1 – https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Curbside_Christmas_trees_SFV_2016-12-30.jpg [dostęp: 7.09.2023]; 2 – [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Romanian_Railway_\(CFR\)_Fast_Pasenger_Train.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Romanian_Railway_(CFR)_Fast_Pasenger_Train.jpg) [dostęp: 7.09.2023]; 3 – https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Eagle_In_Flight_2004-09-01.jpeg [dostęp: 7.09.2023]; 4 – https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Invasive_seagrass_-_Halophila_stipulacea.jpg [dostęp: 7.09.2023]; 5 – https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Children_in_a_classroom.jpg [dostęp: 7.09.2023]; 6 – [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arlington_National_Cemetery%E2%80%99s_Arbor_Day_Tour_and_tree_planting_ceremony_\(26688752286\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arlington_National_Cemetery%E2%80%99s_Arbor_Day_Tour_and_tree_planting_ceremony_(26688752286).jpg) [dostęp: 7.09.2023]; 7 – https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gas_operated_fan_-_Hong_Kong_Museum_of_History_-_DSC01026.JPG [dostęp: 7.09.2023]; 8 – [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mediterranean_grass_\(b7fb9af5-7ae4-4512-84c6-2105c7dd22f0\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mediterranean_grass_(b7fb9af5-7ae4-4512-84c6-2105c7dd22f0).jpg) [dostęp: 7.09.2023]; 9 – [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Maciej_Rusek_2017_\(Unsplash\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Maciej_Rusek_2017_(Unsplash).jpg) [dostęp: 7.09.2023]; 10 – https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Siberian_Tiger_enjoying_snow_59.jpg [dostęp: 7.09.2023].

Teksty

- a. **1000 km/h ekspresowym pociągiem. Zaczynają się testy FluxJet**
Bardzo szybką koleją będziemy mogli podróżować szybciej i bardziej ekologicznie niż samolotem. Testy tej technologii zaczęły się w Kanadzie.
- b. **Jak ochronić rośliny przed brakiem deszczu? Może pomóc alkohol**
Według nowych badań alkohol chroni rośliny, kiedy nie pada deszcz. Rośliny uprawne radziły sobie bez wody, gdy w ziemi był alkohol. Uprawy przetrwały nawet 2 tygodnie bez wody.
- c. **Klimatyzacja, którą można wyprodukować w domu**
Wszyscy marzymy o gorącym lecie. Prawda jest jednak taka, że ciężko jest wytrzymać wysokie temperatury przez dłuższy czas. Mieszkańcy najgorętszych rejonów świata często muszą w upały zamykać się w domach. Niestety w wielu biednych krajach, takich jak Bangladesz, nie każdy może kupić choćby wentylator. Tysiące osób nie mają tam w domach energii elektrycznej, a temperatury w lecie osiągają około 45 stopni.
- d. **Pierwsze drewno z drukarki 3D ochroni lasy**
Drewno z drukarki 3D będzie ekologiczne i dostępne szybciej niż urośnie normalne drzewo. Naukowcy z Ameryki udowodnili, że nie będziemy musieli wycinać drzew w lasach.
- e. **Przyrodnikom po raz pierwszy udało się nagrać cztery amurskie tygrysy**
Przyrodnicy nagrali największe na świecie dzikie koty, które spacerowały nad jeziorem w rezerwacie przyrody na wschodzie Rosji. Gatunek ten już prawie wymarł.
- f. **Więcej drzew uchroni nas przed katastrofą ekologiczną. Wszyscy musimy sadzić drzewa**
Według naukowców ze Szwajcarii więcej nowych drzew na terenie około 4,4 miliarda hektarów może nas uratować przed katastrofą ekologiczną.
- g. **Trawa morska pomaga w walce ze zmianami klimatu**
Niedawno pisaliśmy o naturalnych łąkach, których jest coraz więcej w miastach. Takie miejsca pojawiły się już w Krakowie, Warszawie i Katowicach. Pomagają one w walce z kryzysem klimatycznym. Ogrodnicy nie koszą tam trawy i sadzą więcej różnych gatunków kwiatów. Jest to raj dla owadów, który pomaga w walce z kryzysem klimatycznym. Wielka Brytania poszła o krok dalej, ponieważ rozwija łąki w oceanach i morzach. Nie chodzi oczywiście o kwiaty, ale o trawę morską.
- h. **Włosi jako pierwsi na świecie wprowadzają lekcje o zmianach klimatu**
Włochy będą pierwszym krajem na świecie, który od nowego roku szkolnego będzie uczyć na temat klimatu i ekologii. Będą to lekcje dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 19 lat. Uczniowie będą się uczyć odpowiedzialności za planetę i przygotowywać do kryzysu klimatycznego.

- i. **Zamiast wyrzucać choinkę możesz nakarmić nią alpaki**
Jeżeli nie wiesz, co zrobić z choinką po świętach, możesz dać ją alpacom. Te sympatyczne zwierzęta uwielbiają jeść drzewka. 14 stycznia w Gorzowie firma Inneko zorganizowała zbiórkę choinek dla alpaki z gospodarstwa Alpaki To Tu.
- j. **Przez godzinę czołgał się przez bagno, żeby uratować młodego orła**
Krzysztof Chomicz przez godzinę czołgał się przez bagno, żeby uratować młodego orła bielika. Ptak ugrzązł w bagnie, kiedy próbował upolować mewę. Całą akcję zarejestrowała kamera drona.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j

Bibliografia

- Burzyńska-Kamieniecka A., 2020, *Wykorzystanie koncepcji „plain language” w upraszczaniu tekstów do testowania znajomości języka polskiego jako obcego*, „Acta Universitatis Lodzianae. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, nr 27, s. 527–542, <https://doi.org/10.18778/0860-6587.27.31>.
- Co to jest prosty język?* [spot informacyjny], 2018, YouTube, Fundusze Europejskie, 18.10.2018, <https://www.youtube.com/watch?v=zvXoNNRzF9c&list=PLSoHHIHWmvfwrTatU7IKlOfg7eTwdH6Ykf&index=1> [dostęp: 19.03.2023].
- Dixon A. i in., 2023, *Hurra!!! Po polsku 3. Podręcznik studenta. Nowa edycja*, wyd. 2, Prolog, Kraków.
- Dobre Wiadomości. Serwis pozytywnych informacji [strona główna], [2023], <https://dobrewiadomosci.net.pl/> [dostęp: 25.01.2023].
- Edukacja Humanistyczna V4 dla Klimatu. Rozpoznania – dobre praktyki – rekomendacje [strona główna projektu], [2023], Uniwersytet Śląski w Katowicach, <https://www.hec.us.edu.pl/home-page/> [dostęp: 20.08.2023].
- Informacje i usługi przyjazne obywatelom*, [2023], Obywatel.gov.pl, <https://www.gov.pl/> [dostęp: 9.10.2023].
- Jasnopsis, [2023], *O Jasnopsisie*, <https://jasnopsis.pl/about-us/> [dostęp: 15.09.2023].
- Klasy VI–VI. E-materiały przeznaczone do nauki w szkołach lub do samodzielnej pracy ucznia*, Zintegrowana Platforma Edukacyjna, <https://zpe.gov.pl/ksztalcenie-ogolne/szkola-podstawowa/jezyk-polski?cc=7372> [dostęp: 19.03.2023].

- Moroń E. i in., [2015], *Prosto o konkursach Funduszy Europejskich. Poradnik efektywnego pisania*, pobrano z: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/6287/Prosto_o_konkursach_FE_poradnik.pdf [25.03.2023].
- Piekot T., 2020, *Magia i nieporozumienie, czyli FOG, Mgła i DART*, Logios, Blog, 22.11.2020, <https://logios.dev/blog/magia-i-nieporozumienie/> [dostęp: 19.03.2023].
- Piekot T., Zarzeczny G., Moroń E., 2019, *Standard „plain language” w polskiej sferze publicznej*, w: *Lingwistyka kryminalistyczna. Teoria i praktyka*, red., M. Zaśko-Zielińska, K. Krendens, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s. 197–214, pobrano z: <https://www.repozytorium.uni.wroc.pl/dlibra/publication/145256/edition/135401/content> [1.09.2023].
- Poproś o uznanie za polskiego obywatela*, [2023], Gov.pl, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, <https://www.gov.pl/web/mswia/popros-o-uznanie-za-polskiego-obywatele> [dostęp: 19.03.2023].
- Pracownia Prostej Polszczyzny Oferta – Centrum Transferu Technologii, [2023], <https://ctu.uwr.edu.pl/ppp-oferta> [dostęp: 19.09.2023].
- Prosty język*, [2023], Gov.pl, Serwis Służby Cywilnej, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/prosty-jezyk> [dostęp: 19.03.2023].
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2016, Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego, Dz.U., poz. 405 – Załącznik 1. [Standardy wymagań odnoszących się do poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego], Infor, <https://www.infor.pl/akt-prawny/DZU.2016.061.0000405,rozporzadzenie-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-w-sprawie-egzaminow-z-jezyka-polskiego-jako-obcego.html> [dostęp: 18.03.2023].
- Seretny A., 2006, *Wskaźnik czytelności tekstu jako pomoc w określaniu stopnia jego trudności*, „Ling Varia”, nr 2 (2), s. 87–98, pobrano z: <http://www.lingvaria.polonistyka.uj.edu.pl/documents/5768825/659ba4a9-f3c5-4156-958f-47c13bec8f8a> [1.09.2023].
- Seretny A., 2015, *Słownictwo w dydaktyce języka. Świat słów na przykładzie języka polskiego jako obcego*, Księgarnia Akademicka, Kraków.
- Stempek I., Stelmach A., 2014, *Polski, krok po kroku, 2. Podręcznik studenta*, Glossa, Kraków.
- Zakrzewska-Verdugo M., 2023a, *Dobry klimat do nauki polskiego. Standardy prostej polszczyzny w glottodydaktyce (na przykładzie tekstów dotyczących kryzysu klimatycznego)*, „Postscriptum Polonistyczne”, nr 31 (1), s. 1–18, https://doi.org/10.31261/PS_P.2023.31.08.
- Zakrzewska-Verdugo M., [2023b], „Good News from the World”. *The Environment on Advanced Level (Synonyms)* [scenariusz lekcji jppo], Uniwersytet Śląski w Katowicach, Humanistyka dla Klimatu, pobrano z: https://www.hec.platforma.us.edu.pl/wp-content/uploads/2023/02/scenario_MZV.pdf [1.09.2023].
- Zakrzewska-Verdugo M., [2023c], *Karta pracy (worksheet). Dobre wiadomości ze świata. Klimat – poziom zaawansowany (synonimy)*. *Good News from the World. The Environment on Advanced Level (Synonyms)*, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Humanistyka dla

Klimatu, pobrano z: https://www.hec.platforma.us.edu.pl/wp-content/uploads/2023/02/karta-pracy_MZV.pdf [1.09.2023].

- Zakrzewska-Verdugo M., 2023d, *O klimacie prostym językiem polskim*, YouTube, Humanistyka dla Klimatu, 30.01.2023, <https://www.youtube.com/watch?v=9kMDPPdGctk&t=7s> [dostęp: 1.09.2023].
- Zarzeczny G., 2016, *Dyskurs glottodydaktyczny w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego wydanych w USA i Wielkiej Brytanii po 1945 r.*, Uniwersytet Wrocławski, rozprawa doktorska, materiał niepublikowany.

Magdalena Zakrzewska-Verdugo – doktor nauk humanistycznych, od 2022 roku lektorka języka polskiego na Wolnym Uniwersytecie Brukselskim. Tytuł doktora porównawczej filologii słowiańskiej uzyskała na Uniwersytecie Palackiego w Ołomuńcu w 2016 roku. W latach 2017–2022 była zatrudniona na Uniwersytecie Komeńskiego w Bratysławie. Jej zainteresowania naukowe to glottodydaktyka polonistyczna i przekładoznawstwo. Najważniejsze publikacje: *Przekład literacki jako problem filologiczno-kulturowy (na podstawie analizy tłumaczeń tekstów D. Masłowskiej, M. Witkowskiego i S. Shutego na język rosyjski)* (2017); *Polonistikata v čuždestrannite universiteti prez pogleda na lektora po polski ezik i literatura* („Čuždoezikovo obučenje” 2020); *Polski na A. Podręcznik języka polskiego (nie tylko) dla Słowaków. Część III* (2021).

Magdalena Zakrzewska-Verdugo – PhD; since 2022 a teacher of Polish at the VUB, or Free University of Brussels. In 2016, she received her PhD in comparative Slavonic philology from Palacký University in Olomouc. From 2017 till 2022, she was employed at Comenius University in Bratislava. Her research interests include Polish language glottodidactics, comparative linguistics and translation studies. Her major publications include, *Przekład literacki jako problem filologiczno-kulturowy (na podstawie analizy tłumaczeń tekstów D. Masłowskiej, M. Witkowskiego i S. Shutego na język rosyjski)* (2017); *Polonistikata v čuždestrannite universiteti prez pogleda na lektora po polski ezik i literatura* („Čuždoezikovo obučenje” 2020); *Polski na A. Część III. Podręcznik języka polskiego (nie tylko) dla Słowaków* (2021).